

# NAPREJ

**Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.**

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upraviništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

## Poduk proti denarni mošnji.

Že v starem Rimu, ki je imel republikansko formo vlade, je bilo v navadi, da so senatorji z denarjem kupovali glasove. To je bilo znamenje, da republikanska forma vlade razpada, in Rim je dobil cesarje.

Ako pri nas gledamo na volilni boj, se lahko prepričamo, da posega denarna mošnja v vsak volilni boj in da skuša z denarjem korumpirati volilce. Denarna mošnja seveda ne stori ničesar zastonj. Ako lastniki denarne mošnje sipljejo denar ob času volitev med ljudstvo, da glasuje za njih kandidate, tedaj je jasno kot beli dan, da hočejo od tega razsipavanja imeti dobiček.

Skušnje uče, kako predrzna postaja denarna mošnja, kadar čuti, da je zmaga.

Dolarsko posojila je prišlo na dnevni red na zahtevo denarne mošnje. Kar spominja se, da je ameriška finančna skupina takoj po sprejetju svojega posojila nakazala različnim funkcionarjem pri dnevnih in celo v parlamentu okoli 150 milijonov kron, o čemer so pisali pred tedni skoro vsi belgrajski časopisi. Ali to je malenkost, če primerjamo to prikazen

s tem, kar bo prinesla bodočnost našemu delavnemu ljudstvu, če ne bo nastopilo proti gospodstvaželnosti denarne mošnje.

Delavsko ljudstvo se ne bojuje proti denarni mošnji z denarjem, ker ga nimá in ker je tak boj nemoralen. Ampak delavno ljudstvo lahko doseže velike uspehe s stvarnim podukom ob času volitev. Zavedni delavci, ki poznajo nevarnost in vladoželjnost denarne mošnje, naj podučijo svoje še brezbrizne tovariše o njeni nevarnosti za ljudstvo in o njeni vladoželjnosti.

5000 zavednih delavcev lahko podučijo najmanj 25.000 nezavednih delavcev, da spregledajo in spoznajo resnico. Spreobrnjeni tisoči lahko podučijo zopet druge tisoče, kako je treba voliti delavcem ob času volitev, da glasujejo za svoje koristi. Iz tega sledi, da denarna mošnja ni nepremagljiva stvar, ako store vsi zavedni delavci svojo dolžnost ob času volitev.

Ako se pa delavci ne bodo pobrigali, da se njih tovariši podučijo o nevarnosti denarne mošnje za ljudstvo, tedaj se bodo po nekaj letih prepričali, da so sedanjí trdi časi še prava nebesa z onim, kar dožive po nekaj letih.

## Obračun.

Trгоvec napravi vsako leto o svojem poslovanju bilanco, da nadzoruje svoj napredek ter stanje in vrednost svojega dela, ki ga je vršil med letom. Številke pokažejo vse. Če je slabo gospodaril, mu bilanca pove, da je potrebno pripraviti se na boben, če pa je dobro gospodaril, bo videl, da ima dobiček. Bilanca pa pokaže tudi vse dobre in slabe strani njegovega dela. Spoznal bo, da mu mogoče manufaktura manj nese kakor pa špecerija. Za bodočnost si bo uredil delo in življenje tako, da bo boljše izhajal. Trgoval bo bolj s špecerijo. Bilanca je torej ogledalo dela, s špecerijo. Bilanca ne vara, ker operira s številkami. Zato je najpopolnejše sredstvo za merjenje dela. Bilanco mora napraviti vsak človek, ki samega sebe nadzoruje. Ta bilanca posameznika pa mora biti dvojna in se ne sme napraviti samo vsako leto, temveč vsak teden, vsak dan. Dvojna mora biti, da pokaže materialno stran človeka in da oriše njegovo notranjost. Materialna stran. Bodimo praktični! Ko zjutraj vstaneš, imaš n. pr. 50 Din v listnici. Ker moraš živeti, izdajaš. Vzemi koledar in zapiši vsak izdelek ter vsak dohodek, pa če tudi je še taka malenkost. Zvečer pa poraj, koliko stane življenje, koliko si preveč izdal in kateri izdatki so odveč. Ko boš vse to videl, boš spoznal, kje moraš štediti, kaj da je odveč. Ob tednu si pa urediš svoj gmotni položaj tako, kakor ti dopuščajo tvoji dohodki. Pa boš videl, da boš boljše živel. Ta bilanca bo vedno po-

kazala, kdaj da zaslužiš manj in koliko smeš izdajati. Brezpotrebne bodo indeksne številke, ker indeks bo tvoja bilanca sama. Sedaj pa pride človekova notranjost na vrsto. Tudi za notranjost moraš voditi točne račune. Loči slaba dela in brezdolje od del, ki morajo biti in ki so koristna za človeško družbo. Tudi za ta račun se napravi dnevnik. Zvečer preglej, kaj si ta dan storil. Videl boš mnogo, če sicer ne bi zapazil in tvoje delo bo drugi dan gotovo boljše, ker te bo sram samega sebe, če bo tvoj račun notranjosti negativen. Ko si z obema računoma gotov, primerjaj in! Mnogo boš spoznal — samega sebe. Kdor pozna samega sebe, kdor ve, kakšen mora biti, ta bo lahko postal dober član človeške družbe. Vsi člani družbe morajo biti dobri, da bo tudi družba, za katero se borimo, dobra. Ko bo družba drugačna, bodo tudi njeni člani drugačni — delavni. Takrat ne bo kmet klel visokih davkov, delavec v tovarni ne bo gladu umiral. Pašič in drugi njegovega kova ne bodo oboroževali vojsk. Kamor pridemo povsod je nezadovoljnost. Vsakdo, ki je na visokih mestih, je lopov. Toda teh malopridnežev ne bo, ko bomo družbo predrugačili. Naše načelo naj bo: najprej vzgajajmo sebe, potem bo družba sama postala drugačna — boljša. Marsikdo bo trdil, da smo zmešani, češ, da govorimo o stvareh, ki niso izvedljive. Mi pa pravimo, da so izvedljive in da morajo biti, ako nočemo, da bomo samo trobili, napravili pa ničesar. Kaj nam pomagajo krvave in nekrvave revolucije, če pa sa-

mi nismo v redu. Zgodilo se bo, kar nekateri in jaz trdimo. Ljudje bodo postali brezbrizni, češ, kaj pa boš, saj bo prišel ta in ta na površje, pa bo delal za sebe, drugim pa se bo posmehoval. V družbi, kakor jo hočemo mi imeti, se to ne sme zgoditi! To moramo prepričati! Zahtevali bomo obračune, bilanco! Bilanca pa bo že pokazala, ali je aktivna ali pasivna. Pokazala bo tudi hibe, ki niso na mestu. Vse to pa bomo odpravili s pametjo, ne pa tako, kakor do sedaj: kmet je volil samostojneže, čez katere sedaj zabavlja. Davki, ki jih dela vlada, so neznosni. Samostojneži pa so tega krivi, ker sedijo v vladi, kmet pa tudi, ker jim je pomagal z volilno kroglico do mandatov. To sem napisal, ker sem videl, da tisti najbolj trobijo, ki imajo najbolj zamožane račune. Tako se je zgodilo tudi v naši stranki. Mi hočemo čiste račune, ker hočemo čisto družbo. Ni nas sram pokazati svojo bilanco, ker hočemo imeti zdravo in močno stranko. Spravite vse v red, potem pa govorite, ker bomo govorili tudi za klopjo v parlamentu. Prepričani smo, da nas poštenost ne bo ubila, ker so naši računi vsakomur na pogled. Hironos.

## Industrija in delavska zakonodaja na Japonskem.

Profesor Ivao F. Ayisava je objavil v glasilu Mednarodne strokovne zveze zanimiv članek, kateri bo gotovo zanimal tudi naše delavstvo. Iz njega posnemamo:

Japonska s svojo vedno močnejšo konkurenco v paroplovbi in z velikim izvozom svojih izdelkov, se uveljavlja na vseh svetovnih trgih.

V delavski zakonodaji je pa kljub temu čudovito zaostala. Pred 50. leti je bila Japonska izrazito poljedelska država, katera ni poznala razredne borbe, ki je tedaj v zapadnih državah neprestano divjala. Industrijskih podjetij ni bilo veliko, delodajalci so delali in jedli skupno z delavci, katerih je bilo le malo.

Revolucija, izvedena leta 1867., je poleg političnega preobrata istočasno uvedla moderno, kapitalistično gospodarstvo. Industrija se je silno naglo razvijala in v začetku svetovne vojne razpolagala z 10.340 tvornicami, katerih število je znašalo koncem vojne, t. j. 1. 1918, že 15.640. Delavcev je bilo leta 1908, 649.700, med njimi 401.000 delavk. Po vojni so pa našli 646.000 delavcev in 763.081 delavk. V zadnjih letih je bilo ustanovljenih več delavskih organizacij, toda, ker je delavsko združevanje še mlado, si še od države ni izsililo zakonitega priznanja. Obstoječi red je veljaven za obrate, kateri zaposlujejo nad 15 delavcev, kakor tudi za nevarne in nezdružive industrije. Objavili so ga že leta 1911., a uvedli pa šele leta 1916. Nov zakon določa, da otroci pod 12 letom ne smejo iz-

Kako zastopajo voditelji JSZ  
ske pravice »Socialno zakonodajo«. Kle-

**rikalci v teoriji in praksi!** Oglejmo si najprej teoretično stran. Ko so stavkali kovinarji v Westnovi tovarni za priznanje 8-une delavnika in avtoriteto zaupnikov, je vodja JSZ, g. dr. Ogrizek, rekel, da je klerikalna JSZ (17 članov) s stavkujočimi solidarna. (Ker jim ni drugega preostajalo kakor stavkati, sicer bi bila organizacija JSZ razpadla). Klerikalna praktična stran je pa drugačna: G. dr. Ogrizek ni samo vodja politične organizacije SLS, ampak je vodja tudi JSZ, poleg tega je advokat v Celju in tovarnar v Rečici pri Laškem. V njegovi tovarni »Zavora« se pa dela 10—12 ur dnevno. Taka je razlika pri klerikalcih v teoriji in praksi. — Avstrijski obrtni red, v katerem je predpisan 12-urni delavnik in pasja pokorščina, je tudi produkt klerikalcev, ker so imeli večino v vladi poleg »habsburgerjev«. V Jugoslaviji pa na shodih kričijo proti slabi zakonodaji. Pa samo kričijo!

**Te dni smo čitali v meščanskih listih,** da se tukajšna »Inspekcija dela« opusti. Gospod inž. Dejak, ki je vodja tega urada se pa premesti v Ljubljano. (Urad se opusti, uradnik pa premesti. To je vse, kar smo zvedeli iz meščanskih listov. Opom. poroč.) Gospodje kapitalisti v celjskem okrožju, so se gotovo zavzeli, da se opusti urad »Inspekcija dela«. Delavci pa, ki so okušali dobrote tega urada, se bodo pa tudi veselili, ker odide g. inž. Dejak. Saj je bil on tisti, ki bi bil lahko marsikateri spor med delodajalci in delojemlaci preprečil. Radi bi spregovorili nekaj o njegovem delovanju, pa se hočemo izogniti § 104 srb. kaz. zakona, da se poročevalcu ne zgodi ista usoda kakor s. Leskovšku, ko je orisal postopanje sodnika, kateri ga je obsodil radi antialkoholne propagande. Naj zadostuje povedati, da so si morali v Celju delavci kovinske, oblačilne, lesne in živilske stroke vse tisto, kar stoji v zakonu o zaščiti delavcev priboriti s stavkami.

**Katoliška ljubezen do bližnjega!** To je geslo klerikalnih in rimskokatoliških agitatorjev, ki korakajo pod zastavo SLS. S tem geslom je kandidiral tudi obč. odbornik mesta Celje g. Maks Janič. Ta gospod je pa imel omenjene besede samo na jeziku, pa kljub temu je dobil glasove, ker si ga volilci niso ogledali. Njegovi delavci zlasti peki so pa bridko občutili, da jih ne ljubi, ampak samo izkorišča. Stopili so dne 16. avgusta v stavko solidarno z drugimi. G. Janič pa stankovne pravice in koalicijskega zakona ne pozna, zato je odpustil pomočnika Črko, kateri je 20 let garal pri njemu in to na podlagi avstrijskega obrtnega reda, katerega so napravili ljudje Janičevega kova. Klerikalec Strnad je pa prišel k Janiču kot stankokaz, da omogoči obrat kapitalističnega klerikalca, kateri je v seji pek. mojstrov predlagal, naj se cena kruhu zviša pri 1 kg na 39 K. — Torej tudi konzumente je hotel guliti, ne samo pomočnike. Temu gospodu bomo posvetili prihodnjič več pozornosti. — Sedaj ima »Slovenec« in »Naša moč« besedo.

**Ljudsko vseučilišče v Celju** bo pričelo z rednim delovanjem začetkom meseca oktobra t. l. V letošnjem šolskem letu 1922/23 se bode vršilo v risalnici tuk. deške meščanske šole vsakih 14 dni po eno redno predavanje in razven tega še 5 tečajev po 2 oziroma 1 mesec (tedensko po 2 uri, t. j. mesečno 8 ur in skupno 16 ur) iz sledečih predmetov: v mesecih oktobru in novembru se bo predavala slovenščina; v decembru in januarju — fizika; v februarju in marcu — srbohrvaščina; v aprilu in maju — knjigo-

**vodstvo in trgovsko računstvo** ter v juniju pa kemija. Kot predavatelji so naprošeni strokovnjaki. Vsakdo, ki hoče obiskovati redna predavanja ali pa tečaje, mora biti član tuk. ljudskega vseučilišča in dobi kot tak posebno izkaznico, ki jo bo moral pri vstopu k predavanjem ali v tečaje kontrolnemu organu pokazati. Član pa postane lahko vsaka oseba (§ 12 društvenih pravil), ki je dovršila 16. leto starosti brez razlike na spol, poklic ali predizobrazbo. Tem rednim članom je plačati pri vstopu vpisnine 2 Din ter mesečne članarine po 1 Din t. j. v cellem šol. letu 14 Din in imajo s tem prost vstop k rednim predavanjem, ki bodo letos vsakih 14 dni. Člani, ki pa hočejo obiskovati tudi tega ali onega zgoraj omenjenih predmetov v tečajih, dobe pa še posebno izkaznico kot slušatelji tečajev in plačajo za vsako uro predavanja po 1 Din, torej za en predmet, ki se obdela v 16 urah, 16 Din. Pripomni se, da bo tajništvo tuk. ljudskega vseučilišča razposlalo še ta teden vpisovalne pole za slušatelje rednih predavanj posameznim celjskim društvom, ki naj med svojimi člani nabirajo tudi člane-slušatelje za tuk. ljudsko vseučilišče. Vpisnino in redno članarino je ob pristopu vplačati vnaprej vsaj za pol leta t. j. 8 Din. Učnino za tečaje pa za toliko predmetov, kolikor jih kdo hoče obiskovati; število članov za redna predavanja je neomejeno, pač pa se v posamezne tečaje sprejme samo po 50 slušateljev. In za te slušatelje v tečaje bo vpisovanje v nedeljo, dne 24. septembra od 8. do 11. ure ter od 14. do 16. ure, ki se bo vršilo v risalnici deške meščanske šole. Pomniti je še, da se bodo letošnja predavanja ponazorila z lepimi skioptičnimi slikami in tudi filmi. Gospod ravnatelj B. Serajnik je namreč kupil za deško meščansko šolo izvrsten kino-aparat, ki ga bo iz prijaznosti dal v uporabo tudi predavateljem ljudskega vseučil. za katero dobrohotnost se mu predsedstvo ljud. vseučilišča že vnaprej iskreno zahvaljuje. — Tudi je še omeniti, da se bodo vršila redna predavanja (kakor lani) v večernih urah od pol 8. do pol 9.; čas tečaja bo tudi ob večerih in se bo natančnejša ura domenila pri prvem sestanku.

### Maribor.

**Sodruge opozarjamo na predavanje,** ki ga ima sodr. Angelo Cerkenik v soboto zvečer ob 8. v »Ljudskem domu«. Govoril bo med drugim o abstinenци in socialističnem svetovnem naziranju. Predavanje naj bi imelo bolj značaj živahne debate, zato naj se je mariborski socialistični proletarijat v čim večjem številu udeleži. Vstop prost članom vseh socialističnih organizacij in po njih uvedenim znancom.

**Italijanske metode političnega boja** je treba že v kali zatreti, je pripomnil »Tabor«, ko je priobčil vest o napadu novosadske nacionalistične mularije na novinarje. Pri tem smo se živo spomnili na to, kako je isti »Tabor« pred kratkim priporočal fašistovsko organizacijo proti delavcem. Ampak to je le ena med mnogimi političnimi protislovji, ki jih zagrešuje »Tabor« in sploh liberalni žurnalizem skoro vsak dan. Eden najlepših primerov je bil pač oni glede vojne proti Italiji, za katero se je v zadnjih dveh mesecih tukajšnje demokratsko glasilo najmanj desetkrat zavzelo in ravnotolikokrat obsojilo. Stranka, ki je zmogla tako skakati kakor živo srebro v termometru, taka stranka kaže pač najmanj čisto neorientiranost, ki je pa razumljiva posledica brez-

programnosti. Zato ni nič čudnega, če neni voditelji za bodoče oblastne skupščine liberalni program tako naprodaj ponujajo pod pogojem, da bi isto storile tudi druge stranke. Seveda, izgubiti demokrati ne morejo nič, če zatajijo program, ki ga nič nimajo, ampak žalostni tisti norci, ki bi jim šli na lim. No, mi nismo norci, čeprav »Tabor« ob vsaki priliki ponavlja, da so se izjavili mariborski socialisti za kompromisno politiko, kakor da bi ne imeli tudi ti že natančno predpisano delo v bodočih skupščinah in bi morali šele priti po nasvete k najmanj pomembni stranki v svoji oblasti!

**Delavec brez delavskega časopisja** je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Napreč«!

### Iz strok. gibanja.

**Ravnokar smo sprejeli poročilo,** da je izbruhnila v livarni v Štorah stavka kovinariev. Zastavkali so vsi profesionalisti, člani naše kovinarske organizacije, dočim drugi delavci delajo. Našim čitateljem gotovo ni treba navajati vzroka stavke kajti kar je to podjetje počenjalo s svojimi delavci, je nekaj tako nezaslišanega, da smo bili že večkrat pozvani potom našega časopisja razkrinkavati te lopovščine. O stavki bomo natančneje poročali.

**Strankin znak** velja 5 Din komad. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri našem tajništvu.

### Dopisi.

**Velenje.** 8 septembra se je vršil v tuk. gost. Rak javen shod narodno socialistične stranke. Kot govornika sta prišla g. Dobovišek iz Celja in nar. poslanec g. Brandner. Ker sem imel čas, sem hotel tudi sam kaj slišati od teh gospodov. Prišel sem na mesto 1 uro po napovedanem času začetka shoda. Začudil sem se, v zborovalni sobi je bil sklicatelj shoda Savinjak iz rudnika, 3 pristaši NSS in oba govornika, vseh skupaj 6 oseb. Ker je pa bilo premalo poslušalcev v zborovalni sobi so omenjeni začeli nagovarjati v gostilniški sobi se nahajajoče, naj gredo v dvorano, z izjavo da se ne bo napadalo pristaše nasprotnih strank, kar pa še tudi ni zadostovalo. Ker jih je bilo še premalo v gostilni, so začeli nagovarjati skozi okno mimoidoče osebe, naj se udeležijo shoda. Tako se je nabralo skupaj z govornikom 26 oseb. G. Dobovišek je kot prvi govornik razložil program njegove stranke, da je ista najprvo narodna, potem šele socialistična, in je primerjal socialistično stranko z izjavo, da ima tudi dober program, samo da je mednarodna, kar pa je slabo po njegovem mnenju. Potem je napadal voditelje nemških socialistov ker so v začetku vojne po pogovoru s cesarjem Viljemom, ki je rekel, da ne pozna nobene starnke, samo Nemce, glasovali za vojno posojilo. Seveda ni hotel povedati g. Dobovišek, da so bili isti tudi bolj narodni socialisti kot pa resnični socialisti, kajti po mednarodnem programu bi morali glasovati proti. Na to je govoril g. Brandner proti zakonu o »zaščiti države«; ni pa povedal da je tudi on glasoval zanj. Mesto da bi zahteval omenjeni zakon proti velikapitalistom, ki so povzročili, da je ljudstvo tako nezadovoljno radi oderuštva, katero vlada podpira — ki bi se morala zavedati svoje dolžnosti proti delavskemu ljudstvu je on smatral uboge

delavce, ki ne vedo, s čim bodo preživeali naslednji dan sebe in družino za bolj nevarne državi kot pa pijavke, ki izsesavajo delavstvu kri na umetni način, ker se delavstvo ne zaveda svoje moči. Govorniki so nameravali ustanoviti podružnico NSZ kar pa ni šlo radi pomanjkanja udeležencev. Potem so nameravali izvoliti pripravljalni odbor za podružnico, a se jim tudi to ni posrečilo. S farbanjem delavstva nas oni mislijo rešiti izpod obstoječega jarma, namesto da bi delovali v stari delavski stranki, katere program proglašajo za svojega; samo mednarodnost smatrajo za večjega sovražnika oblastva kot pa so kapitalistične pijavke. Takih delavskih zastopnikov pri nas seveda ne rabimo. — Delavec.

## Kulturni vestnik.

Gledališče ljubljanskega velesejma (Deveta dežela, hotel Tivoli) je bilo ves čas sejma skoro nabit polno. Na sporedu je imelo gledališče več zabavnih točk, o katerih pa ne moremo trditi, da so bile umetniške, čeprav jih je režiral g. Boris Putjata. Njemu je stal zvesto ob strani g. Danilo, ki je naznanjal točke in obenem zabaval občinstvo z dovtipi, ki so bili sila neumni. In smejali so se jim naivneži in še celo pametni, kajti ti dovtipi so bili skoro vsak večer isti. Točke so večinoma proizvajali Rusi, o katerih lahko rečemo, da so bili na mestu, seveda pa ne smemo pozabiti, da so igrali same zabavne komade. Občinstvo se je izborno zabavalo, saj se je rekrutiralo iz samih boljših krogov, ki so lahko precej denarja zapravili. Kritik, ki je prisotoval predstavam, je mogel tudi na podlagi njih prav jasno občutiti, zakaj je prišlo v Rusiji do socialne revolucije. Ruski igralci — saj vemo, kdo so, so igrali s posebno karakteristiko, ki je lastna vsem boljšim buržujskim igralcem. In bilo je jasno, zakaj se je morala umakniti tudi »caristična umetnost« proletarski umetnosti, ki se je povzpela nad starakopitnim pojmovanjem umetnosti, ki mi pravi, da je umetnost prav imenitno sredstvo po kosilu ali po večerji.

Naši rojaki v Julijski Krajini. Prejeli smo sledeče obvestilo: Naši rojaki v Julijski Krajini so si ustanovili književno podjetje pod naslovom »Goriška Matica«.

Ki za nizko ceno izdaja vsako leto svojim članom razne knjige beletristične vsebine in pa koledar za prihodnje leto. Za leto 1923. izidejo sledeče knjige: 1. Koledar. 2. Zabavna knjižnica III. zvezek. 3. Sirahova knjiga. Koledar se odlikuje po bogati vsebini ter prinaša raznovrstne slike naših krajev in iz delovanja in življenja naših rojakov v zasedenem ozemlju. Poleg te bogate vsebine ima še posebno prilogo zemljevid cele Julijske Krajine. Zabavno knjižico je priredil ugledni naš pesnik Alojzij Gradnik in je v njej priobčil prevode najlepših hrvatskih povesti Šenoe in drugih pisateljev. Sirahovo knjigo pa je uredil dr. Pavlica. Za Jugoslavijo stane to izdanie 20 Din in ga je naročiti z dopisnico pri Založbi »Jug« v Ljubljani. Pred škofijo 21. I. nadstr. Knjige dospejo v Ljubljano meseca novembra ter se bodo takoj potem razpošiljale. Prosimo rojake v svobodni domovini, da podpirajo to podjetje naših bratov v zasedenem ozemlju ter obilno naročajo publikacije Goriške Matice.

## Po svetu.

— Novo delavsko podjetje v Belgiji. Belgijsko delavstvo je znano po svojem zelo naprednem združnem gibanju. Ni še dolgo, ko so v Gentu ustanovili transportni delavci in tamošnji ribiči s pomočjo delavske zadrage »Voorui« velikansko akcijsko družbo z imenom »L' Arment Ostendais«. Namen zadrage je, da kupuje, trguje, predvsem, da zalaga tamošnje ribiče z cenim orodjem. Nadalje, da ustanovi potrebne delavnice, za zgradenje in popraviljanje ribiških čolnov. Deležni kapital je pri začetku poslovanja znašal 2 milj. fran. v zadnjem času se je pa moral zvišati na 4 milij., kar pomeni velikanski napredek. Družbi, je glasom pravil dana možnost se razvijati, stopati v tozadevne stike z domačimi, kakor z inozemskimi podjetji. V posesti ima že 7 posebnih parnikov, ki se porabljajo za morski ribolov na visokem morju. Ti parniki so med največjimi v luki Ostende. Nanovo se urejajo priprave za konserviranje in okajenje rib. Da je podjetje plodonosno nam kaže prebitek kateri presega 1 milj. 700,000 frankov v zadnjem letu.

— Kulturna slika iz Španije. — Španski kralj je odpotoval v spremstvu mini-

stra za notranje zadeve v pokrajino Las Hurdesa v provinci Estromadura, odkoder so prihajala zloglasna poročila o bedi in so o istem razpravljali v parlamentu. Gre za od vsega sveta zapuščeno pokrajino, ki meri 450 kvadratnih milj, je deloma gorovje, deloma nižina in je po nji nastanjenih 8000 prebivalcev. V tej celi pusti pokrajini ni ne ceste ne zdravilnika ne lekarnarja. Hurdanci živijo v bornih podzemeljskih vlažnih kočah, z ovčami in kozami skupaj. Oken po teh stanovanjih nimajo in tako ni nikakega pohištva. Odrezani živijo od ostalega sveta. Nalezljive bolezni v družinah, ki so se nekako vcepile v celi rod, so degenerirale prebivalstvo. Dočim dosega po celi Španiji umrljivost prebivalstva 22 od tisoč, je v pokrajini Las Handresa umrljivost doseglja že 29 od tisoč ljudi. Sedaj gre zato, da bo država uvedla akcijo za velikopotezno zdravljenje. Za roparsko vojno v severni Afriki je država izdala sto milijone peset, kar bodo morali plačati revni prebivalci; za cerkve, samostane in take nepotrebnosti izda država milijone, ki jih mora zalagati ljudstvo z davki. To je res »kulturna« dežela, dežela gradilcev cerkva in vernih katoličanov.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.  
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).  
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

## GOSPODINJE!

Ali zahtevate pri trgovci  
testenine

## Pekate?

So najboljši in najodličnejši izdelek te vrste; zato jih zahtevajte povsod.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoča trdka:

**A. & E. Skaberné**

Ljubljana, Mestni trg 10.

## stavbeni ključavničarji

se sprejmejo. Delo trajno.

**Karol Hitzl,**  
ključavničarstvo, Maribor.

**STAVBENIKI** se opozarjajo, da bo Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani zgradil nekoliko

## enodružinskih hišic

ki morajo biti že to jesen v sirovem zidovju dograjene in pod streho spravljene. Opeko, cement in apno bo dobavil zavod sam. Reflektantom, ki so pripravljeni prevzeti gradnjo, bodo načrti in natančnejša pojasnila na razpolago v petek, dne 15. t. m. dop. v uradnih prostorih zavoda, Šolski drevored 2, I. nadstr.

**Naročajte „NAPREJ“**

## BLUZE,

spodnja krila, predpasniki, stezniki

najceneje pri:

**A. ŠINKOVIC nasl.**

**K. SOSS,**

Ljubljana, Mestni trg 19.

## Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

**LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50,**  
v lastnem posloplju.

Brzojavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasomenic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.